

Sotsialismi reaalsus ja vaba Lääs: elulemusanalüüs soomepoiste näitel

Ajaloosündmused on loonud mitmeid nn naturaalseid eksperimente, mille tagajärgede analüüsimine aitab selgitada mitte ainult tõde mineviku kohta, vaid pakub võimalusi ka asjassepuutuvate fenomenide mõnevõrra laiemaks mõtestamiseks. Ettekanne tugineb 3352 soomepoisi ehk Teise Maailmasõja aastatel Soome armees teeninud Eesti vabatahtliku elulooandmestikule. Soomepoiste sõjajärgsed elukäigud kujunesid väga erinevateks – osa põgenes Läände, teine osa jäi Eestisse, viimastest omakorda osa represseriti ja teine osa pääses repressioonidest. Sellise loomuliku eksperimendi käigus moodustunud võrdlusrühmade põhjal analüüsimine, kui palju mõjutas sõjajärgne elukäik ja repressioonide kogemine eluea pikkust – millised on erinevused eluea pikkuses Läänes paguluses elanute, nõukogude võimu poolt represseritute ja nõukogude oludes Eestis elanute vahel ning kui palju eluaastaid repressioonide ja režiimi tõttu keskmiselt kaotati.

Socialist reality and the free West: longevity analysis of the Estonian volunteers in the Finnish Army

Historical events have created some natural experiments and analysing their results permits not only to shed light on the truth about the past, but more importantly to contemplate on the patterns of the concerned phenomena. The presentation is based on socio-demographic data and longitudinal life histories of 3352 Estonian volunteers in the Finnish Army, covering periods both before and after World War II. The war and its aftermath divided these men into distinct subgroups – some escaped to exile and lived their lives in freedom in Western countries, others returned to Estonia. The latter group was further subdivided between those who were repressed and sentenced to prison or forced labour camps, and those who lived in Soviet Estonia escaping repressions. The comparison groups created by the natural experiment allow us to analyse the differences in longevity, in particular what is the impact of the Soviet regime and repressions on longevity.